

Marie van de Middelhaai d'r groot Vlèemes en Haorsteegs woordenboek, **B**

Marie van de Middelhaai zingt al 15 jaar in Vlijmens dialect en is bezig een dialectwoordenboek samen te stellen. Omdat zij is opgevoed door een Haarsteegse moeder en een Vlijmense vader richt zij zich op deze dialecten. Beide dialecten zijn niet uniek, maar hebben net als de andere Langstraatse dialecten dezelfde basis als het Midden-Brabants. Iedere week verschijnt een nieuwe letter met enkele dialectwoorden en iets uit de grammatica.

† = oud (bijna) vergeten woord   * = nieuw woord van jonge generatie
[ ] = fonetisch schrift   H = Haarsteeg   V = Vlijmen

baand (den, 'nen) [ba:nt] - baandje (H), bèèndje (V)/***bandje** (HV)

1. band: *M'nen baand is léég.* = *Mijn band is leeg.*

2. †wilgenteen: *'nen Baand en 'ne wis méúde vatten waor-t-ie is.* = *Een wilgenteen en een wilgentwijn, bosje gras, stro of biezen (om iets mee vast te binden) mag je pakken waar het groeit.*

bakappelen (V) [bakapələ] = (fantasie)verhalen vertellen.

Uniek Vlijmens woord, afgeleid van *den Bakappel*, bijnaam van †*Kis Verbunt* (V). Voorbeeld: Kis viste eens een luciferdoosje op en vroeg wat men dacht dat er in zat. Zijn antwoord: *'n Pet!*

blieken [blikə] = hinderlijk kijken of gluren

bliekjaonus (de, 'nen) [blikjo:nəs] = man die bliekt

bliekjèn (de, 'n) [blikjen] = vrouw die bliekt

†**bliekgat** ('t, 'n) [blikxat], †**bliekròdmke** ('t, 'n) [blikrɔmkə] = kijkgat/raampje in een *open schouw* om in de stal te kunnen kijken

begaoien [bəɣo:jə]

1. verbruïen. *Nou hedde 't begaoid!* = *Nu heb je het verprutst!*

2. bevuilen. *Wè hedde de zaak toch wir begaoid!* = *Wat heb je er toch een bende van gemaakt!*

†**bezoelie** [bəzuli] van het Franse *besogne* = werk

Zij is vrijdags den hillen dag in bezoelie. = *Zij is op vrijdagen de hele dag in de weer.*

Grammatica: o-klanken

Ons dialect ken niet alleen meer e-klanken maar ook meer o-klanken dan het Nederlands:

- ó [o] = korte o van *bom* -> *krótje* (van *króót* = rode biet), *bóttter* (= boter), *ongetrouwd*
- ò [ɔ] = korte o van *kok* -> *kròtje* (van *krot* = bouwvallig huis), *bòttter* (van *bot* = niet scherp)
- òò [ɔ:] = korte o van *kok* -> *Hàòrstéég*, *àòngetrouwd*
- o of oo [ow] = NLse lange o of oo (klinkt als oow) -> *jojo*, *Wàòterloo*
- ó of óó [o:] = NLse lange o of oo van *oren/oor* -> *króten* (= rode bieten), *óóns*
- ao [ɔ:] = òò van *roze* -> *aorecht*, *waor*
- †òò [o-ə] = oude zangerige o-klank, klinkt ongeveer als óòà of óèò (= lange óó of óé met meteen daarachter een hele korte ò of à) -> *bóòm*, *dóòd*
- ô [oə] = korte òò, klinkt ongeveer als korte ò met meteen daarachter een korte à -> *bôn* (= boon), *schôn* (= mooi)

†*Bliekgat* bè Marie van de Middelhaai.
(Foto: Rini Wouters)

